

20.

foglalkozás

Tantervi vonatkozás

Anyagok és tulajdonságaik: Természetes és mesterséges anyagok.
A közvetlen környezet anyagainak csoportosítási lehetőségei.

Kulcsszavak

élőlény, élő és élettelen anyag, természetes és mesterséges anyag, magasság, súly, mérés, viszonyítás

Természettudományos megismerési módszerek

megfigyelés, leírás, összehasonlítás, rendszerezés

Fejlesztett készségek, attitűdök

Memóriafejlesztés. Szociális kompetencia fejlesztése a feladatok során. Rendszerezés.

Mit készítsék elő?

fűzet, íróeszköz, színes táblakréta, Biblia

Mi az épületben a legnagyobb és a legkisebb élőlény?

(TERMÉSZETTUDOMÁNY, BIOLÓGIA, REFORMÁTUS HIT- ÉS ERKÖLCSTAN, MATEMATIKA)

„Versengés is támadt köztük, hogy ki közülük a legnagyobb.”

Lk 22, 24

Miről szól ez a tanegység?

Közvetlen környezetünkben számtalan anyag vesz minket körül. Az otthonunkban, az iskolában élő és élettelen anyagokkal egyaránt találkozunk.

A foglalkozás fókuszja az élőlényekre tevődik, és arra a kérdésre keressük a választ, hogy: „mi a házban a legkisebb és a legnagyobb élőlény?” Mindeközben megpróbáljuk körülírni a „nagy” és a „kicsi” fogalmát: hétköznapi és átvitt/elvont fogalomként is.

Áttekintő vázlat

20.1. Mi az épületben a legkisebb és a legnagyobb élőlény?	45 perc
20.2. Álljunk tornasorba!	15 perc
20.3. A tanítványok nagyravágyása	30 perc
Összesen	90 perc

Előkészületek

A foglalkozáshoz szükséges eszközök előkészítése.

FELADATOK LEÍRÁSA

20.1. Mi az épületben a legkisebb és a legnagyobb élőlény?

45
perc

A foglalkozás első részében az iskola/tanterem élőlényeit vesszük górcső alá.

1. Keressünk élőlényeket a tanteremben!

Keressük meg a tanterem élőlényeit, és páros munkában gyűjtsük őket össze felsorolás formájában a fűzetbe!

(Javasolt időkeret: 5 perc)

Mit akarunk elérni?

Az élőlények csoportosításának gyakorlása.

Mit fogunk csinálni?

Páros munkában élőlények megfigyelés és különféle szempontok szerinti csoportosítása.

Mire van szükségünk ehhez a feladathoz?
füzet, íróeszköz, színes táblakréta

2. Keressünk élőlényeket az iskolaudvaron/ az épület különböző szárnyaiban, folyosóin, stb!

Menjünk ki, és keressük meg a folyosók és az iskolaudvar élőlényeit! Páros munkában gyűjtjük őket össze felsorolás formájában a füzetbe!
(Javasolt időkeret: 10 perc)

3. Amikor visszatérünk a tanterembe, készítsünk közös szófelhőt a látott élőlényekről (csak a neveiket felsorolva) a táblára színes krétákkal!

(javasolt időkeret: 10 perc – beleszámolva az osztály visszaérkezését és elrendezkedését a tanteremben)

4. Újra pármunkában keressünk csoportosítási szempontokat – mi szerint tudnánk a táblán látható élőlényeket csoportosítani? – 3–5 szempont.

A párok válasszanak ki 1–3 szempontot (pl. kicsi, zöld színű, két lábon jár), és a táblán látható élőlényeket sorolják be az adott csoportba!

A csoportosítást rögzítsék a füzetükbe! (Javasolt időkeret: 10 perc)

A feladatot közös megbeszéléssel zárjuk.

(Javasolt időkeret: 10 perc)

A párok bemutatják, milyen csoportokat alkottak, milyen szempontok szerint alakították ki a csoportokat.

Lehet, hogy lesz olyan, ami több helyre is tartozik? (Halmazok és metszeteik)

Vedd figyelembe!

Itt érdemes a diákokkal alaposan átbeszélni a halmazok és a metszetek fogalmát. Célszerű lehet a táblán is ábrázolni akár többféle variációt is a lehetséges csoportosításokra.

Ez esetben erre plusz időkeretet kell számolni! De megéri, hiszen fontos matematikai-logikai, illetve természettudományos megismerési módszer gyakorlásáról és átlásáról van szó!

Végezetül a diákokkal közösen válaszuk ki, hogy melyik az osztályterem/épület, iskolaudvar legnagyobb és legkisebb élőlénye!

20.2. Álljunk tornasorba!

15
perc

Az élőlényeknek sokféle tulajdonságát lehet mérni, és ez alapján rangsorolni őket. Minthogy mi magunk és a tanulócsoporthoz tartozunk, most az embert mint élőlényt fogjuk vizsgálni.

Még hozzá a tornaórákról már jól ismert tornasort fogunk alkotni, és a magasság szerint „rangsoroljuk” az élőlényeket! Természetesen csoportokat is képezhetünk a rangsorolás alapján, ez bevezetés lehet a statisztika, grafikonok világába.

1. Az osztályteremben, a folyosón, vagy akár az iskolaudvaron álljon az egész osztály magasság szerint sorrendbe! (A tanár is bekapcsolódhat!)

Mit akarunk elérni?

Magasság szerinti rangsor felállítása.
Memóriafejlesztés.

Mit fogunk csinálni?

Tornasorba áll az osztály.

Mire van szükségünk ehhez a feladathoz?

füzet, íróeszköz

Variáció

A feladatot meg lehet fűszerezni különféle korlátozásokkal! Pl. időre megy a feladat, VAGY nem lehet beszélni a feladat végrehajtása közben, csak mutogatni!

A diákok most jól nézzék meg és memorizálják a tornasort!

2. A tanulók visszatérnek az asztalukhoz.

Mindenki írjon 3–5 igaz állítást a füzetébe az osztály tagjairól/osztályról a tornasor alapján!

pl. alacsonyabb vagyok, mint ..., magasabb vagyok, mint..., X. ugyanolyan magas, mint Y. Az osztály fele magasabb, mint...

Az arra vállalkozók olvassák fel állításaikat!

Vedd figyelembe!

Érdeemes lehet fényképet készíteni a tornasorról, így ellenőrizni lehet az állításokat és a diákok memóriáját is.

Mit akarunk elérni?

A legnagyobb és legkisebb fogalmának bibliai és keresztyén értelmezése.

Mit fogunk csinálni?

Közös beszélgetés egy meghatározott bibliai íge alapján.

Mire van szükségünk ehhez a feladathoz?

Biblia

20.3. A tanítványok nagyravágása

30
perc

A „nagy” és a „kicsi” fogalmát elvont értelemben is elképzelhetjük, megmagyarázhatjuk. Ilyen, amikor valaki „nagy ember”, amikor valaki „nagy bajban van” éppen, vagy valaki „egy kis szívességet” tesz nekünk.

A foglalkozás záróakkordjaként a Bibliában keressük a „nagy” és a „kicsi” fogalmát.

A tanítványok nagyravágása

Lukács evangéliumának 22. fejezetében a tanítványok nagyravágásáról olvashatunk:

„Versengés is támadt köztük, hogy ki közülük a legnagyobb.” (Lk 22, 24)

Már a nyitó mondat is érdekes: versengés, amiben a legnagyobbat keresik maguk közül!

Kérdések a közös beszélgetéshez:

- Mi is szoktunk versengeni?
- Mi is szeretnénk valamiben a legnagyobbak lenni? Mikor éreztetek ilyet? Milyen érzés volt?
- Miben szeretnétek a legnagyobbak lenni? Mit jelent a nagyravágás?
- Vajon a tanítványok az úrvacsora után miben szerettek volna a legnagyobbak lenni? (Az úrvacsora vétele után Jézus megmondja tanítványainak, hogy valaki el fogja őt ámulni. Azon kezdenek tanakodni, vajon ki lesz az? Talán a leggyengébb?)
- Soroljatok fel „nagy”-nak vélt élőlényeket! Mihez képest „nagyok”?
- Melyik a legnagyobb élőlény?

Nézzük tovább az Igét!

„Ő ezt monda: A pogányok királyai uralkodnak népeiken, és hatalmaskodásukban jótévedőknek hívatják magukat.

Ti azonban ne így cselekedjétek, hanem aki legnagyobb közöttetek, olyan legyen, mint aki legkisebb; és az legyen a vezér, aki szolgál.” (Lk 22,25–26)

- Kérdések a közös beszélgetéshez:
- Mit jelenthet, milyen érzés lehet úrból szolgálává válni? Nagyból kicsivé?
- Mit üzen nekünk ezzel Jézus?
- Milyen „kicsi” élőlényeket ismersz?
- Melyik a legkisebb élőlény?

Majd kérdez a tanítványoktól:

„**Mert melyik nagyobb, az-e, aki az asztalnál ül, vagy aki szolgál? Nemde aki asztalnál ül? De én itt közöttetek olyan vagyok, mint aki szolgál.**

Ti maradtatok meg velem az én kísértésemben:

És én királyságot adok nektek örökségül, amint nekem is adott az én Atyám, hogy egyetek és igyatok az én asztalomnál az én országomban, és királyi székekben ülve ítéljétek Izráel tizenkét nemzetségét.” (Lk 22,27–30)

Kérdések a közös beszélgetéshez:

- Válaszoljuk meg a jézusi kérdést: Ki a nagyobb úr?
- Mit jelent nekünk, embereknek, hogy Jézus leült és szolgált minket is az asztalnál?
- Vajon mi szolgálatra készülünk, vagy uralkodásra tanítanak minket?

A foglalkozást közös imádsággal, fohászkodással zárhatjuk le.

Az órát közös értékeléssel zárjuk!

Otthoni feladat

A „legnagyobb-legkisebb” kapcsán egy szintén ismert kép és történet is eszünkbe juthat, amit talán a gyerekek is jobban ismernek: Dávid és Góliát története, ahol nem a fizikai nagyság vagy éppen kicsiség számított. (1Sám, 17)

A gyerekek feladata, hogy rajzolják le a történet kulcsszereplőit egymás mellé! Gyűjtsék össze a főszereplők testi és lelki tulajdonságait!

Felhasznált és ajánlott irodalom

- Biblia: Lk 22, 24–30.
- Biblia: 1Sám, 17

Hivatkozások az *Érdekes kérdések egész évre* tanári ötlettárból

- A foglalkozás az *Érdekes kérdések...* felhasználásával készült:
- Otthon: Mi a házban a legnagyobb és legkisebb élőlény? Farkasné Nagy Krisztina
<https://reftantar.hu/erdekes-kerdesek/#otthon>